

SOSIALISTINEN PUOLUE JA PUOLUEETON VALLANKUMOUKSELLISUUS

I

Vallankumousliike Venäjällä luo koko joukon puolueettomia järjestöjä vetäen nopeasti mukaansa yhä uusia väestökerroksia. Yhteenliittymisen tarve purkautuu ilmi sitä suuremmalla voimalla, mitä kauemmin tätä tarvetta on poljettu ja vainottu. Järjestöjä syntyy yhtä mittaa muodossa tai toisessa, usein ilman määrättyä muotoa, ja niiden luonne on tavattoman originelli. Niiden puitteet eivät ole niin jyrkästi rajoitettuja kuin eurooppalaisten järjestöjen puitteet. Ammattiliitot saavat poliittisen luonteen. Poliittinen taistelu valautuu yhteen taloudellisen taistelun kanssa,— esim. lakon muodossa,— luoden väliaikaisten tahi enemmän tai vähemmän vakinaisten järjestöjen yhteenvalautuneita muotoja.

Mikä merkitys on tällä ilmiöllä? Miten tulee sosialidemokratian siihen suhtautua?

Tiukka puoluekantasuus on korkealle kehittyneen luokkataistelun seuralainen ja tulos. Ja päinvastoin, laajan ja avoimen luokkataistelun edut vaativat välttämättä kehittämään tiukkaa puoluekantasuutta. Siksi valveutuneen proletariaatin puolue, sosialidemokratia käy aina täydellä syyllä taistelua puolueettomuutta vastaan ja tekee väsymättä työtä periaatteellisesti johdonmukaisen ja lujasti yhteenliittyneen sosialistisen työväenpuolueen luomiseksi. Tämä työ menestyy joukkojen keskuudessa sikäli, kuin kapitalismin kehitys jakaa koko kansan yhä syvemmin eri luokkiin kärjistäen niiden välisiä ristiriitoja.

Se, että nykyinen vallankumous Venäjällä on synnyttänyt ja synnyttää niin paljon puolueettomia järjestöjä, on aivan ymmärrettävää. Tämä vallankumous on demokraattinen, t.s. yhteiskunnallis-taloudellisen sisältönsä puolesta porvarillinen vallankumous. Tämä vallankumous suistaa maahan itsevaltiudellisen maaorjuusjärjestelmän vapauttaen sen alta porvarillisen järjestelmän ja toteuttaen siten porvarillisen yhteiskunnan kaikkien luokkien vaatimuksia, ja siinä mielessä se on yleiskansallinen vallankumous. Tämä ei tietenkään merkitse sitä, että vallankumoukseltamme puuttuu luokkaluonne; ei tietenkään. Mutta se on tähdätty niitä luokkia ja kasteja vastaan, jotka porvarillisen yhteiskunnan kannalta katsoen ovat aikansa eläneet ja kuolemassa pois ja jotka ovat tälle yhteiskunnalle vieraita ja estävät sen kehitystä. Ja koska koko maan talouselämä on tullut jo kaikilta peruspiirteiltään porvarilliseksi, koska väestön valtava enemmistö itse asiassa elää jo porvarillisissa oloissa, niin vallankumouksenvastaiset ainekset ovat luonnollisesti mitättömän vähälukuisia, niitä on totta tosiaan vain „kourallinen” „kansaan” verrattuna. Sen tähden porvarillisen vallankumouksen luokkaluonne ilmeneekin kiertämättä siinä, että porvarillisen yhteiskunnan kaikkien luokkien taistelulla itsevaltiutta ja maaorjuutta vastaan on ensi näkemältä „yleiskansallinen”, luokaton luonne.

Venäjälläkin, niinkuin muissakin maissa, porvarillisen vallankumouksen kaudelle on ominaista se, että kapitalistisen yhteiskunnan luokkaristiriidat ovat verrattain heikosti kehittyneet. Tosin Venäjällä on kapitalismi tätä nykyä kehittynyt huomattavasti korkeammalle kuin vuoden 1848 Saksassa, puhumattakaan vuoden 1789 Ranskasta, mutta epäilemätöntä on, että puhtaasti kapitalistiset ristiriidat ovat meillä vielä sängen suuressa määrin „kulttuurin” ja aasialaisuuden, eurooppalaisuuden ja tataarilais-raakalaisuuden, kapitalismin ja maaorjuuden välisten ristiriitojen peitossa, t.s. etualalle asetetaan sellaiset vaatimukset, joiden toteuttaminen päästää valloilleen kapitalismin, puhdistaa sen feodalismien kuonasta, parantaa sekä proletariaatin että porvariston elin- ja taisteluhoitoja.

Tosiaankin, kun tarkastellaan syvemmin niitä vaatimuksia, evästyksiä, doléances'ejä *, joita Venäjällä nykyään

* — valituksia. *Toim.*

laaditaan lukemattoman paljon jokaisessa tehtaassa, jokaisessa kansliassa, jokaisessa rykmentissä, jokaisessa poliisikomennuskunnassa, jokaisessa hiippakunnassa, jokaisessa oppilaitoksessa y.m., y.m., niin näemme helposti, että ne ovat valtaosaltaan puhtaasti „kulttuuri”-vaatimuksia, jos niin voidaan sanoa. Haluan sanoa, että oikeastaan ne eivät ole erityisesti luokkavaatimuksia, vaan alkeellisia oikeuksia koskevia vaatimuksia, vaatimuksia, jotka eivät hävitä kapitalismia, vaan päinvastoin saattavat sen eurooppalaisuuden puitteisiin, vapauttavat kapitalismin barbaarisuudesta, villeydestä, lahjustenotosta ja muista „venäläisistä” maaorjuuden peruista. Itse asiassa proletaarisetkin vaatimukset rajoittuvat useimmissa tapauksissa sellaisiin uudistuksiin, jotka ovat täysin toteutettavissa kapitalismin puitteissa. Venäjän proletariaatti ei vaadi nyt heti ja viipymättä sellaista, mikä horjuttaisi kapitalismia, vaan sellaista, mikä puhdistaa kapitalismia ja jouduttaa, voimistaa sen kehitystä.

Tietystikin proletariaatin erikoisasema kapitalistisessa yhteiskunnassa johtaa siihen, että työläisten pyrkimys sosialismiin, heidän ja sosialistisen puolueen välinen liitto tulee luonnonvoimaisesti esiin jo liikkeen varhaisimmilla asteilla. Mutta varsinaiset sosialistiset vaatimukset ovat vielä edessä, jota vastoin päiväjärjestyksessä ovat työväen demokraattiset vaatimukset politiikan alalla ja kapitalismin puitteisiin rajoittuvat taloudelliset vaatimukset talouselämän alalla. Proletariaattikin suorittaa vallankumouksen niin sanoaksemme minimiohjelman eikä maksimiohjelman puitteissa. Talonpoikaistosta, tuosta jättiläismäisestä, määrältään valtavimmasta väestöjoukosta, ei ole puhumistakaan. Sen „maksimiohjelma”, sen lopulliset päämäärät eivät mene kapitalismia pitemmälle, kapitalismia, joka pääsisi kehittymään entistä laajemmalti ja rehevämmin, jos kaikki maa siirtyisi koko talonpoikaistolle ja koko kansalle. Talonpoikaistovalankumous on tätä nykyä porvarillinen vallankumous,—vaikka nämä sanat kuinka kovin „loukkaisivat” meidän pikkuporvarillisen sosialismimme sentimentaalisten ritareitten sentimentaalista korvaa.

Tämä parhaillaan käynnissä olevan vallankumouksen luonne, mikä tässä on hahmoteltu, synnyttää aivan luon-

nostaan puolueettomia järjestöjä. Tällöin koko liike kokonaisuudessaan saa väistämättömästi ulkonaisen puolueettomuuden — mutta tietysti vain näennäisen puolueettomuuden leiman. „Inhimillisen”, kulttuurisen elämän tarve, yhteenliittymisen tarve, tarve puolustaa omaa arvoaan, ihmis- ja kansalaisoikeuksiaan ulottuu kaikkeen ja kaikkialle, se liittää yhteen kaikki luokat, menee jättiläisaskelin edelle kaikkinaisesta puoluekantaisuudesta, ravistelee ihmisiä, jotka eivät ole vielä läheskään kykeneviä kohoamaan puoluekantaisuuden tasolle. Lähimpien, alkeellisen välttämättömien oikeuksien ja reformien nykytärkeys, niin sanoaksemme, lykkää tuonnemmaksi kaikki aatokset ja olettamukset jostakin myöhemmin tulevasta. Käynnissä olevaan taisteluun viehättyminen, tuo tarpeellinen ja oikeutettu viehättyminen, jota ilman ei taistelun menestys ole mahdollista, panee idealisoimaan näitä lähimpiä, alkeellisiä päämääriä, kuvailee niitä ruusunhohteisiksi, vieläpä pukee ne toisinaan fantastisiin pukimiin; tavallista demokratismia, porvarillista tusinademokratismia pidetään sosialismina ja viedään sosialismin „tilille”. Kaikki näyttää „puolueettomalta”; kaikki näyttää valautuvan yhdeksi „vapautus”-liikkeeksi (todellisuudessa liikkeeksi, joka vapauttaa koko porvarillisen yhteiskunnan); kaikki saa ohuen, mitä ohuimman „sosialistisen” värityksen, erikoisesti sen etujoukko-osuuden vuoksi, mikä sosialistisella proletariaatilla on demokraattisessa taistelussa.

Tällaisissa oloissa ei puolueettomuus-aate voi olla saamatta vissejä tilapäisiä voittoja. Puolueettomuus ei voi olla tulematta muotitunnukseksi,— sillä muoti laahustaa avuttomasti elämän häntäpäässä, ja poliittisen pintakuoren „tavallisimpana” ilmiönä näkyy olevan juuri puolueeton järjestö; puolueeton demokratismi, puolueeton lakkoleminen, puolueeton vallankumouksellisuus.

Nyt herää kysymys: kuinka eri luokkien kannattajien ja edustajien *täytyy* suhtautua tähän puolueettomuuteen, joka on tosiasia, ja tähän puolueettomuus-aatteeseen? — kuinka heidän täytyy suhtautua objektiivisessa eikä subjektiivisessa mielessä, t.s. ei siinä mielessä, miten siihen pitäisi suhtautua, vaan siinä mielessä, minkälainen suhtautuminen tähän tosiasiaan tulee kiertämättä muodostumaan eri luokkien eduista ja näkökannoista riippuen.

II

Kuten olemme jo osoittaneet, puolueettomuus on vallankumouksemme porvarillisen luonteen tulos — tahi sen ilmaus, jos niin haluate. Porvaristo ei voi olla pyrkimättä puolueettomuuteen, sillä se, ettei ole olemassa puolueita niiden keskuudessa, jotka käyvät taistelua porvarillisen yhteiskunnan vapauden puolesta, merkitsee sitä, ettei ole uutta taistelua itse tätä porvarillista yhteiskuntaa vastaan. Ken käy „puolueetonta” taistelua vapauden puolesta, hän joko ei tajua vapauden porvarillista luonnetta tai siunaa tämän porvarillisen järjestelmän taikka lykkää sitä vastaan käytävän taistelun, sen „täydellistämisen” tuonnemaksi, kreikkalaisten kalendeihin²² saakka. Ja päinvastoin, ken tietoisesti tai tahtomattaan on porvarillisen järjestelmän kannalla, hän ei voi olla tuntematta viehätystä puolueettomuus-aatteeseen.

Luokkajakoon perustuvassa yhteiskunnassa taistelu toisilleen vihamielisten luokkien välillä muodostuu määrätyllä kehitysasteellaan kiertämättä poliittiseksi taisteluksi. Puolueitten taistelu on luokkien poliittisen taistelun ehein, täydellisin ja muotonsa saanut ilmaus. Puolueettomuus merkitsee välinpitämättömyyden suhtautumista puolueiden taisteluun. Mutta tämä välinpitämättömyys ei ole samaa kuin neutraliteetti, pidättäytyminen taistelusta, sillä luokkataistelussa ei voi olla neutraalisia, kapitalistisessa yhteiskunnassa ei voida „pidättäytyä” osallistumasta tuotteiden vaihtoon tai työvoiman myyntiin. Ja vaihto synnyttää kiertämättä taloudellista taistelua ja heti sen jälkeen myös poliittista taistelua. Välinpitämättömyyden suhtautuminen taisteluun ei siis lainkaan merkitse käytännössä syrjäytymistä taistelusta, pidättäytymistä siitä tai neutraliteettia. Välinpitämättömyys merkitsee vaiteliasta kannatuksen antamista sille, joka on voimakas, sille, jolla on valta. Ken Venäjällä pysyi välinpitämättömänä itsevaltiutta kohtaan ennen sen luhistumista lokakuun vallankumouksen aikana, hän kannatti vaiteliaasti itsevaltiutta. Ken nykyään Euroopassa on välinpitämättömästi porvariston herruutta kohtaan, hän kannattaa vaiteliaasti porvaristoa. Ken suhtautuu välinpitämättömästi siihen ajatukseen, että taistelulla vapauden puolesta on porvarillinen luonne, hän tukee vaiteliaasti porvariston herruutta tässä taistelussa, porvariston her-

ruutta syntyvällä vapaalla Venäjällä. Poliittinen välinpitämättömyys on poliittista kylläisyyttä. Kylläinen ihminen suhtautuu leipäpalaan „välinpitämättömästi”, „kylmäkiskoisesti”; nälkäinen taas on aina „puoluekantainen”, kun on kysymys leipäpalasta. „Välinpitämättömyys ja kylmäkiskoisuus” leipäpalaa kohtaan ei merkitse sitä, ettei ihmisellä olisi leivän tarvetta, vaan sitä, että ihmiselle on leipä aina turvattu, ettei hänellä ole koskaan puutetta leivästä, että hän on lyöttäytynyt lujasti kylläisten „puolueeseen”. Puolueettomuus porvarillisessa yhteiskunnassa on vain teko-pyhä, verhottu ja passiivinen ilmaus kuulumisesta kylläisten puolueeseen, vallassaolijain puolueeseen, riistäjäin puolueeseen.

Puolueettomuus on porvarillinen aate. Puoluekantaisuus on sosialistinen aate. Tämä väittämä on yleensä ja kokonaisuudessaan sovellettavissa koko porvarilliseen yhteiskuntaan. Tätä yleistä totuutta on tietysti osattava soveltaa erillisiin osakysymyksiin ja yksityistapauksiin. Mutta tämän totuuden unohtaminen aikana, jolloin koko porvarillinen yhteiskunta kokonaisuudessaan nousee maa-orjuutta ja itsevaltiutta vastaan, merkitsee käytännössä täydellistä kieltäytymistä porvarillisen yhteiskunnan sosialistisesta arvostelusta.

Venäjän vallankumous, vaikka se on vasta kehityksensä alkuasteella, tarjoaa jo runsaasti aineistoa tässä esitettyjen yleisten käsitysten vahvistukseksi. Vain sosialidemokratia, valveutuneen proletariaatin puolue, on aina puolustanut ja puolustaa tiukkaa puoluekantaisuutta. Meidän liberaalit, porvariston katsomusten edustajat, eivät voi sietää sosialistista puoluekantaisuutta eivätkä halua kuulla puhuttavankaan luokkataistelusta: muistakaamme vaikkapa hra Roditshevin äskeisiä puheita, Roditshevin, joka on jo sadannen kerran toistanut samaa, mitä ovat puhuneet ja märehtineet loppumattomasti niin ulkomainen „Osvobozhdenije”²³ kuin venäläisen liberalismiin lukemattomat vasallilehdetkin. Ja vihdoinkin, väliluokkana olevan pikkuporvariston ideologia on saanut selvän ilmaisunsa venäläisten erivivahteisten „radikaalien” katsantokannoissa, alkaen „Nasha Zhiznistä”²⁴, er-deistä („radikaalidemokraateista”)²⁵ ja aina „sosialistivallankumouksellisiin” saakka. Nämä viimeksi mainitut ovat heille ominaisella sosialismin ja demokratismin sekoittamisella lyöneet leimansa kaikkein selvimmin

agraarikysymykseen ja nimenomaan tunnuksella „sosialisoimisesta” (maan sosialisoinnista ilman pääoman sosialisoinnista). Tunnettua on myöskin se, että he sietävät kyllä porvarillista radikalismia, mutta eivät siedä ajatusta sosialidemokraattisesta puoluekantaisuudesta.

Aiheeseemme ei kuulu käsitellä sitä, miten nimenomaan eri luokkien edut heijastuvat kaikenlaatuisten venäläisten liberaalien ja radikaalien ohjelmassa ja taktiikassa. Koskettelimme tässä vain ohimennen tätä mielenkiintoista kysymystä, ja nyt meidän on siirryttävä käytännöllis-poliittisiin johtopäätöksiin puolueemme suhtautumisesta puolueettomiin järjestöihin.

Onko sosialistien osallistuminen puolueettomiin järjestöihin sallittavaa? jos se on sallittavaa, niin minkälaisilla ehdoilla? minkälaista taktiikkaa tulee käyttää tällaisissa järjestöissä?

Ensimmäiseen kysymykseen ei saa vastata aivan ehdottomasti, periaatteessa: ei. Olisi väärin sanoa, ettei sosialistien osallistuminen puolueettomiin (s.o. enemmän tai vähemmän tietoisesti tai tiedottomasti porvarillisiin) järjestöihin ole missään tapauksessa eikä millään ehdoilla sallittavaa. Demokraattisen vallankumouksen kaudella kieltäytyminen osallistumasta puolueettomiin järjestöihin olisi visseissä tapauksissa samaa kuin kieltäytyminen osallistumasta demokraattiseen vallankumoukseen. Mutta varmaa on, että sosialistien on rajoitettava nämä „vissit tapaukset” hyvin ahtaisiin puitteisiin, että he voivat pitää tällaista osallistumista sallittuna vain tarkoin määrättyillä, rajoitettavilla ehdoilla. Sillä kun puolueettomia järjestöjä synnyttää, kuten olemme jo sanoneet, luokkataistelun suhteellinen kehittymättömyys, niin toisaalta on tiukka puoluekantaisuus eräs niistä ehdoista, jotka tekevät luokkataistelun tietoiseksi, selväksi, määritellyksi ja periaatteelliseksi.

Proletariaatin puolueen aatteellisen ja poliittisen itsenäisyyden varjeleminen on sosialistien pysyvä, muuttumaton ja ehdoton velvollisuus. Ken ei täytä tätä velvollisuutta, hän lakkaa *itse asiassa* olemasta sosialisti, olkootpa hänen „sosialistiset” (sanoissa sosialistiset) vakaumuksensa kuinka vilpittömiä tahansa. Sosialistille on puolueettomiin järjestöihin osallistuminen sallittua vain poikkeustapauksessa. Niin itse tämän osallistumisen tarkoituksena kuin

sen luonteenkin, ehtojen j.n.e. pitää olla täysin alistettuja perustehtävälle: sosialistisen proletariaatin valmistamiselle ja järjestämiselle johtamaan tietoisesti sosialistista vallankumousta.

Olosuhteet saattavat pakoittaa meidät osallistumaan puolueettomiin järjestöihin,— varsinkin demokraattisen vallankumouksen kaudella ja muun muassa sellaisen demokraattisen vallankumouksen kaudella, jossa proletariaatti näyttölee huomattavaa osaa. Sellainen osallistuminen voi osoittautua välttämättömäksi esim. sitä varten, että voitaisiin propagoida sosialismia epämääräisen demokraattiselle kuulijakunnalle, taikka sosialistien ja vallankumouksellisten demokraattien yhteistä taistelua varten vastavallankumousta vastaan. Edellisessä tapauksessa sellainen osallistuminen muodostuu omien katsomusten läpiviemisen keinoksi; toisessa tapauksessa — taistelusopimukseksi määrättyjen vallankumouksellisten päämäärien saavuttamista varten. Molemmissa tapauksissa voi osallistuminen olla vain väliaikaista. Molemmissa tapauksissa se on sallittua vain sillä ehdolla, että työväenpuolueen itsenäisyys on täysin suojattu ja että puolue kokonaisuudessaan ehdottomasti valvoo ja johtaa puolueettomiin yhdistyksiin tai neuvostoihin „edustajiksi lähetettyjen” puolueenjäsenten, tai ryhmien toimintaa.

Silloin, kun puolueemme toimi salassa, kohtasi tällaisen valvonnan ja johtamisen toteuttaminen äärettömän suuria, toisinaan melkein voittamattomia vaikeuksia. Nyt, jolloin puolueen toiminta muodostuu yhä enemmän julkiseksi, tätä valvontaa ja tätä johtamista voidaan ja pitää toteuttaa mahdollisimman laajalti ja ehdottomasti myöskin puolueen „pohjakerrosten”, kaikkien puolueeseen kuuluvien järjestyneiden työläisten suhteen eikä ainoastaan sen „huippukerrosten” suhteen. Työväenpuolueen käytännöllisessä toiminnassa pitää ehdottomasti ottaa tavaksi selostusten tekeminen sosialidemokraattien esiintymisistä puolueettomien yhdistyksissä tai neuvostoissa, referaatit sellaiselle esiintymiselle asetettavista ehdoista ja tehtävistä, kaiken tyyppisten puoluejärjestöjen päätöslauselmat sellaisista esiintymisistä. Vain tällainen *reaalinen* koko puolueen osallistuminen, sen osallistuminen *suunnan osoittamiseen* kaikille sellaisille esiintymisille voi todellisuudessa asettaa

tosii-sosialistisen toiminnan yleisdemokraattisen toiminnan vastakohtaksi.

Minkälaista taktiikkaa meidän on käytettävä puolueettomissa yhdistyksissä? Ensinnäkin on käytettävä hyväksi jokaista mahdollisuutta itsenäisten yhteyksien aikaansaamiseksi ja koko sosialistisen ohjelmamme propagoimiseksi. Toiseksi on määriteltävä ajankohdan lähimmät poliittiset tehtävät demokraattisen kumouksen mitä täydellisimmän ja jyrkimmän suorittamisen kannalta, on annettava poliittiset tunnukset demokraattisessa vallankumouksessa, esitettävä „ohjelma” niitä uudistuksia varten, mitkä taistelevan vallankumouksellisen demokratian on toteutettava erotukseksi kauppoja hierovasta, liberaalisesta demokratiasta.

Vain silloin, kun asia asetetaan tällä tavalla, voi olla sallittua ja tuloksellista puolueemme jäsenten osallistuminen niihin puolueettomiin vallankumouksellisiin järjestöihin, joita tänään perustavat työläiset, huomenna talonpojat, ylihuomenna sotilaat j.n.e. Vain silloin, kun asia asetetaan tällä tavalla, me kykenemme täyttämään työväenpuolueen kahtalaisen tehtävän porvarillisessa vallankumouksessa: viemään demokraattisen kumouksen loppuun saakka sekä lisäämään ja lujittamaan sosialistisen proletariaatin voimia, proletariaatin, joka tarvitsee vapautta käydäkseen ankaraa taistelua pääoman valtiuden kukistamiseksi.

„Novaja Zhizn” №№ 22 ja 27:
marraskuun 26 ja joulukuun
2 pñä 1905
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan
„Novaja Zhizn” lehden
tekstin mukaan